

Voorwoord

Van de voorzitter

Beste leden,

Het is bijna vakantietijd in Groningen. Een enerverende periode ligt achter ons. We noemen in kort bestek:

Pilot koopregeling

De pilot voor de koopregeling, opgezet door de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en de NAM, is afgesloten. Er hadden zich teveel mensen aangemeld met hun huis, gezien het door de NAM beschikbaar gestelde geld (exact € 10 miljoen namelijk). De GBB heeft de NAM en de NCG opgeroepen ruimhartig om te gaan met de mensen die in de problemen zitten en niet te gaan loten, ook al gaat dit boven het budget uit. Het loten tussen deze mensen, geeft naar onze mening geen pas. Onze oproep heeft echter geen succes gehad.

De NAM wilde de financiële ruimte niet verhogen. Hierdoor is een fors aantal mensen dat zich aanmeldde uitgeloot. Voor een deel van hen is het de zoveelste keer dat hen de hoop werd ontnomen los te komen van de gijzeling in een onverkoopbaar huis, onverkoopbaar door de aardbevingen.

Nu volgt een evaluatie en na ongeveer een jaar komt er misschien een vervolg. Het duurt de GBB allemaal veel te lang. Er moet een brede uitkoopregeling komen. Dat zal een bodem leggen in de verstoorde woningmarkt.

Nieuw schadeprotocol van de NAM

Op dit moment werkt de NAM, in overleg met de NCG, aan een nieuw schadeprotocol voor het afhandelen van schade door aardbevingen en het herstellen hiervan. Nieuw hierin is de arbiter, die als een soort rijdende rechter conflicten tussen NAM en schadelijder op moet lossen. Verder komt er onder andere meer aandacht voor funderingsschade en iets meer ruimte voor de contra-expert.

De GBB is tegen een eenzijdig door de NAM vastgesteld schadeprotocol, dat geen goede verankering in de wet heeft. We blijven proberen hier een andere oplossing voor te vinden in een richting waarin de posities van NAM en gedupeerde meer gelijkwaardig wordt. Echter, zolang dit niet lukt, proberen we de NCG van uiterst kritisch advies over het nieuwe protocol te voorzien, om zoveel mogelijk misstanden uit de wereld te helpen en nieuwe te voorkomen.

Nieuwe pga-kaart van het KNMI

Er is ook een nieuwe zogenaamde pga-kaart van het KNMI. Deze kaart geeft aan welke maximale grondversnelling het KNMI verwacht als gevolg van de nog komende aardbevingen. Deze varieert tussen verschillende plaatsen in Groningen. Vergeleken met de oude pga-kaart zijn de verwachte versnellingen een stuk lager. In feite zegt het KNMI dat het nu veiliger is dan ze eerst dachten. In de praktijk betekent dit dat er minder huizen versterkt hoeven te worden omdat immers meer huizen bestand zijn tegen lichtere bevingen.

We zouden hier blij mee moeten zijn. Echter we hebben nog heel goed in de herinnering dat het KNMI jarenlang voorspellingen deed van de maximale zwaarte van de bevingen en dat ze na de beving van Huizinge moesten toegeven dat hun berekening niet helemaal klopte. Afwachten dus.

We wijzen er nog op dat het versterken van woningen schade door aardbevingen niet voorkomt, maar er alleen voor zorgt dat er de huizen minder snel instorten.

Lokale aannemers in het nauw

We krijgen steeds meer signalen dat de kleine lokale aannemers er bij de versterking van de huizen nauwelijks aan te pas komen. De uitvoerder van de versterking is het Centrum van Veilig Wonen (CVW) onder regie van de Nationaal Coördinator. Ten eerste worden veel woningeigenaren ontraden lokale aannemers in te schakelen maar de hoofdaannemers te nemen die een vast contract met het CVW hebben. Deze hoofdaannemers zouden meer ervaring met dit soort werk hebben. Vervolgens, als de lokale aannemer wel wordt ingeschakeld, kan dat alleen als onderaannemer, waardoor ze alleen mogen doen wat hun door de hoofdaannemer van het CVW wordt toebedeeld. Dit betekent in de praktijk dat er niet veel werk voor hen overblijft. We hebben de NCG gevraagd zich te verdiepen in de problemen van de kleine aannemers. We hebben hem er op gewezen dat minister Kamp ooit zei dat de herstel- en versterkingsopgave heel goed zou uitpakken voor de lokale werkgelegenheid. Dit lijkt weer zo'n belofte voor de Bühne te worden waar niets van terecht komt. Op 12 juli heeft er een eerste gesprek plaatsgevonden tussen lokale aannemers en de NCG, in bijzijn van de GBB.

Commentaar GBB op het gaswinningbesluit van Henk Kamp

Het gaswinningsbesluit van minister Henk Kamp om minimaal 24 miljard kuub gas te winnen, is een geciviliseerde staat onwaardig, vindt de GBB. De veiligheid van de inwoners is alweer niet als uitgangspunt genomen. Henk Kamp speelt met het voorgenomen besluit Russisch roulette met de veiligheid van de Groningers als inzet.

Een planmatige vergaande reductie van de gaswinning is bovendien achter de horizon verdwenen. Een vermindering van de huidige productie van 27 miljard kuub met maximaal 3 drie miljard per jaar, gedurende de komende 5 jaar, heeft op de aardbevingsdreiging geen invloed van betekenis. Bovendien wordt de mogelijkheid opengelaten weer naar 30 miljard te gaan als het een koude winter wordt!

Voor de gedupeerde Groningers is dit onbegrijpelijk en onaanvaardbaar. Dat geldt ook het nieuwe advies van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Dit advies berust nauwelijks op kennis van de ondergrond maar grotendeels op statistische berekeningen en modellen. In het verleden is gebleken dat statistiek een wankel basis is voor voorspellingen over de seismiteit van het Groninger gasveld.

De huidige kennis bevat nog zoveel onzekerheden, dat de helderheid van de adviezen van het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM) aan de minister vreemd aandoet en niet geloofwaardig is. Het voorzorgsbeginsel - neem geen maatregel die mogelijk ernstige of onomkeerbare schade kan veroorzaken -, ooit door SodM aanbevolen, wordt niet in acht genomen. Het huidige beleid kenmerkt zich door een proces van *trial and error*: de productie een beetje omlaag, er op gokkend dat de bevingen in hevigheid afnemen of wegblijven. Blijkt dit niet zo te zijn (en dit acht men kennelijk mogelijk) dan trekt het SodM aan de noodrem.

Het advies van het SodM dient het belang van de minister en de Shell/NAM. De minister kan beweren dat hij op een veilig niveau gas laat winnen en de Shell/NAM beperkt zijn verlies.

De GBB wil dat de minister het voorzorgsbeginsel hanteert en om die reden de gasproductie veel verder omlaag brengt. Groningers zijn geen proefkonijnen voor de wetenschap. Vanwege alle ellende van onveiligheid, bedreiging van het culturele erfgoed en materiële en immateriële schade aan burgers heeft Groningen het recht op een helder middellange termijn perspectief van voortgaande productiedaling naar 12 miljard kuub gas en bij voortgaande seismiteit, versneld naar 0 (nul) miljard. Verder zou er meer onafhankelijk onderzoek naar de ondergrond moeten plaatsvinden om de onzekerheid die nu alleen met statistische significanties bestreden wordt, terug te dringen.

De inhoud van het begrip 'veilig' wordt door minister Kamp ingevuld als 'het voorkomen van levensbedreigende situaties door zwaardere bevingen'. Maar bij zijn besluiten dient de minister niet alleen rekening te houden met de levensbedreigende zwaardere aardbevingen maar ook met onaanvaardbare hoge schadeniveaus door de vele lichtere bevingen. Die laatste schade weegt veel te weinig mee in zijn besluit. En dit terwijl de NAM volgens de Mijnbouwwet zoveel mogelijk schade zou moeten voorkomen. Op de vraag welke schade maatschappelijk acceptabel is legt de minister de lat aanzienlijk lager dan de bewoners van Groningen.

Zienswijze

De GBB zal wederom een zienswijze indienen om onze visie op de gaswinning aan de minister duidelijk te maken. We zullen dit weer samen doen met de Waddenvereniging, Milieudefensie en de Natuur en Milieufederatie Groningen. We hopen dat daarnaast vele particulieren de zienswijze mede willen ondertekenen.

Bezoek aan Den Haag

Mede in verband met het nieuwe gaswinningbesluit heeft een delegatie van het bestuur van de GBB vlak voor het Kamerdebat van 16 juni gesproken met Kamerleden van een achttal verschillende fracties die de gaswinningproblematiek in hun portefeuille hebben. We konden hen onze problemen nog eens uiteenzetten en ontmoetten hier overal veel begrip voor. Helaas is dit niet voldoende. Er moet iets gebeuren.

Coalitie Gasverzet Groningen

Praten is nooit verkeerd maar naast goede argumenten zijn gebalde vuisten ook belangrijk. Daarom neemt de GBB momenteel deel aan een brede coalitie van groepen die zich verzetten tegen het gasbeleid van minister Kamp. Deze 'Coalitie Gasverzet Groningen' bezint zich op mogelijke acties en manifestaties om de onvrede hier in Groningen met de gaswinning te tonen, met name aan de rest van Nederland.

Op 21 juni gaf de coalitie haar eerste acte de presence met een lawaaiprotest bij het Provinciehuis toen minister Henk Kamp zijn besluit aldaar kwam toelichten.

Lezing Professor Bröring

Op 13 juli 's avonds organiseerde de GBB een leden-voor-leden-bijeenkomst waar professor Herman Bröring van de Rechtenfaculteit Rijksuniversiteit Groningen een beschouwing gaf over het schadeprotocol van de NAM: wat is de status hiervan en in hoeverre heeft dit protocol een wettelijke basis. Er was veel ruimte voor vragen. Zie ook verderop in deze nieuwsbrief.

ALV

Op 22 juni werd de Algemene Leden Vergadering van de GBB in Loppersum gehouden. Een verslag komt in de volgende nieuwsbrief.

Stut-en-Steun

Wij wijzen graag nog even op het onafhankelijke loket Stut-en-Steun. Iedereen kan er terecht met vragen over het proces rondom schademelding, schadeafhandeling en het veiliger maken of het bouwkundig versterken van de woning. Ook vragen over de regelingen kunnen er beantwoord worden. De ondersteuning is geheel gratis. Stut-en-Steun is opgericht door de GBB en het Gasberaad samen en is bereikbaar op maandag t/m vrijdag van 9.00 tot 17.00 uur. Ook is, op afspraak, een persoonlijk gesprek mogelijk.

Telefoonnummer: 050 – 211 2044, welkom@stutensteun.nl Adres: Spoorbaan 1, 9901 DD Appingedam

Meer informatie op de website van Stut-en-Steun: www.stutensteun.nl

Strijd mee met de stichting 'Recht voor Groningen'!

Deze stichting, opgericht door de Groninger Bodem Beweging, wil juridisch de rechten en belangen van de burgers m.b.t. de gevolgen van de gaswinning in Groningen behartigen. Het juridisch gevecht ten behoeve van de bewoners van het gaswinningsgebied moet eindelijk gevoerd kunnen worden! Met advocaat Spong zullen we de zaak voorleggen aan het Europese Hof voor de Rechten voor de Mens. Verder wil de GBB tegen de NAM procederen op punten in het schadeprotocol die niet door de beugel kunnen.

Steun het juridisch gevecht. Veel (kleine) giften maken veel mogelijk. Dit alles onder het motto: allen voor recht, recht voor allen! Stort je gift op NL 32 RABO 0309 0818 31 ten name van Stichting Recht voor Groningen.

Delfsail

Met een stand was de GBB vier dagen aanwezig bij Delfsail. Ook was een dag de aardbevingskamer aanwezig – een kunstwerk waarin aan den lijve de effecten van een aardbeving gevoeld kunnen worden.

Met posters en folders werd daar met name de stichting 'Recht voor Groningen' onder de aandacht gebracht. Wij danken Drukkerij Tienkamp uit Groningen (www.duurzaamdrukwerk.nl) voor het gratis beschikbaar stellen van het publicatiemateriaal.

Jelle van der Knoop
voorzitter

Meters maken

Op 15 juni was Derwin Schorren deelnemer aan de werkconferentie van de NCG over de Informatiebehoefte Meetinstrumenten. Hij pleitte daar voor een onafhankelijk Onderzoekscentrum. Lees hier zijn volledige rede.

Geachte aanwezigen en in het bijzonder de Nationaal Coördinator Groningen, de heer Alders,

Ook de afgelopen weken is Nederland en zijn wij Groningers door diverse uitzendingen in de media weer getuige van het machtsmisbruik van NAM/CVW (Shell) en onze eigen centrale overheid. Het vertrouwen in Groningen is ver, ver te zoeken als het gaat om deze instituties. Wij zijn blij met de uitnodiging voor deze werkconferentie. Tegelijkertijd vragen wij ons af wat het werkelijk beoogde doel van u, NCG, is met dit gemêleerde gezelschap. Als uitgenodigde partijen hopen wij dan ook dat deze exercitie geen loos gebaar blijkt te zijn, omdat u zo nodig moet laten zien dat de-burger-centraal-staat. En u kunt zeggen naar de rest van Nederland en uw broodheren, dat u de Groningers en relevante instanties op dit onderwerp hebt gehoord. Meer een act voor de bühne, zeg maar...

Dit gezegd hebbende en uitgaand van de oprecht goede bedoelingen van u voor Groningen en de Groningers, heeft een aantal van de hier aanwezige partijen afgelopen maandag de hoofden bij elkaar gestoken als voorbereiding op deze werkconferentie. Er werd kennis en informatie uitgewisseld; er werd gesproken over inhoud en ook zeker over proces. Recent statistisch onderzoek van emeritus hoogleraar Prof. dr. Charles Vlek lijkt nauwkeurig te kunnen voorspellen dat bij het doorgaan van de gaswinning de aardbevingsdreiging significant toe zal nemen met haast onvermijdelijke magnitudes van 4 en 4,5 op de schaal van Richter. Wij weten inmiddels dat mindere magnitudes zorgen voor massale schade... Het belang van betrouwbaar meten, monitoren en het ingrijpen-voor-het-te-laait is, is dan ook erg groot! Namens bewoners- en maatschappelijke organisaties - bijgestaan en gesteund door, voor dit onderwerp relevante, organisaties uit het werkveld - wil ik u ons standpunt meegeven over het onderwerp meten en meetinstrumenten.

Allereerst: Over een aantal meetpunten was er maandag al snel consensus.

Zonder op de inhoud in te gaan, zal ik hier enkele punten - waarmee wij meer en beter inzicht in de gaswinningrisico's kunnen genereren - herhalen.

Wij willen:

- een uitgebreider meetnetwerk (in combinatie met de NAM en de KNMI netwerken)
- afschaffing van de (theoretische) contourenkaarten, waardoor bijvoorbeeld ook het westen van Groningen onder de 'meetlat' wordt gehouden en blijvend gemonitord
- de inzet van meer en van ander meetinstrumentarium (waaronder tilt- en glasvezelmeters)
- het betere toegankelijk maken van data KNMI m.b.t. alle Groninger bevingen
- open data en een open agenda
- meer inzicht in de huidige data m.b.t. de bodemdaling (groot en klein) en bevingen en trillingen.
- weten wat het effect is van vele kleine trillingen op de bodem en de gebouwen
- beter lokaal geologisch onderzoek

Wij willen:

- meer weten over de verticale krachten in combinatie met de horizontale krachten
- het vaststellen van de werkelijke dieptes van waaruit bevingen ontstaan
- het maken van *heatmaps* op basis van de maximaal opgetreden PGA-waarden
- een goed beeld krijgen van een epicentrum: punt of zwaartepunt in een glijvlak op diepte?
- etc, etc.

Is het zinvol om u als NCG te informeren over onze vragen, onze kennis en onze mening op dit onderwerp? Wellicht. Als NCG gaat u niet over de mijnbouwwinning en daarmee gaat u niet over de ondergrondse bevingen. U gaat wel over de bovengrondse gevolgen van de groundbewegingen - waarbij u zich niet mag bekommeren over de hoofdoorzaak van deze bovengrondse ellende: de gaswinning.

Echter, een goed begrip van de ondergrondse bewegingen zal ook leiden tot een beter begrip van de bovengrondse gevolgen. Daar zit in ieder geval een causaal verband...

Het parkeren van (onafhankelijk) meten- en monitoren aan een kennistafel 'Gebouwen en versterken' doet geen recht aan het belang en de complexiteit van dit cruciale onderwerp. De suggestie dat een 'klankbordgroep' de informatiebehoefte van bewoners van Groningen zal bevredigen is naïef te noemen. Om de huidige informatiebehoefte te bevredigen is al enkele jaren geleden de monitoringbegeleidingscommissie in het leven geroepen, waar de GBB, de gemeente Groningen en de Veiligheidsregio Groningen summier worden geïnformeerd door de NAM, het KNMI, TNO en het SodM op het onderwerp meten- en monitoren. Deze commissie zal, wellicht in wat gewijzigde vorm en met een wat gewijzigde informatieopdracht, gewoon door kunnen gaan. Maar wij willen niet alleen maar geïnformeerd worden!

De partijen als NAM, CVW en Kamp en ook u roepen om het hardst dat zij de burger centraal stellen. Wij merken daar dag in dag uit maar barweinig van. Zoals gezegd: het vertrouwen is weg. Daarom eisen we dat er volstrekt onafhankelijk gemeten en gemonitord gaat worden. En wanneer we dit organisatorisch doortrekken dan wordt dit logischerwijs door een onafhankelijke instantie vormgegeven.

Daarom verlangen de bewonersorganisaties hier aan tafel de oprichting van een volstrekt onafhankelijk, Gronings (noem het) kenniscentrum voor 'geïnduceerde bevingen en bodembeweging'. Hierin zullen inwoners van Groningen significante invloed moeten hebben op de daar te formuleren onderzoeksvragen en zullen (wetenschappelijke en toegepaste) onderzoeken publieksvriendelijk moeten worden vertaald. Daarmee wordt het adagium 'de burger centraal' wel weer meer en oprecht vormgegeven!

De opdracht van een dergelijk kenniscentrum zou kunnen zijn:

- creëer een open, wetenschappelijk onderbouwd meet- en monitoringnetwerk (wat, waar en met welke middelen)
- formeer één platform waar alle meetgegevens worden verzameld en beheerd en beschikbaar gemaakt voor een ieder
- duidt meetgegevens – wat is gemeten en wat betekent het resultaat

De overheid investeert al in de bovengrondse gevolgtanten van de mijnbouwactiviteiten, door het subsidiëren van een zogeheten burgerloket (Stut-en-Steun) en de geldelijk bijdragen voor een plaats waar bouwbedrijven (BuildinG) hun kennis kunnen halen, brengen en delen. Nu zal de overheid (met naar wij hopen u, Nationaal Coördinator Groningen, als voorvechter) ook een hoge prioriteit stellen voor de totstandkoming van een daadwerkelijk onafhankelijk Gronings kenniscentrum 'Geïnduceerde bevingen en bodembeweging' die de oorzaakkant (oftewel de ondergrondse gevolgen van de mijnbouwactiviteiten en haar bovengrondse effecten) in kaart brengt en daar zorgt voor kennisdeling met een ieder die wil weten.

De hier aanwezigen van het vooroverleg afgelopen maandag in Loppersum , maar ook het Gasberaad zoals ik begrijp, zijn graag bereid om in gezamenlijkheid en met de daarbij behorende relevante onafhankelijke partijen een plan de campagne te maken, waarin de contouren van een dergelijk kenniscentrum nader worden uitgewerkt. Wij vernemen nu graag uw reactie.

Derwin Schorren

De zee van C-schades

Op donderdag 7 juli was er een gesprek tussen een delegatie van het bestuur van de GBB , Albert Hebels en Dick Kleijer, en een deel van het management van het CVW op basis van een gespreksnotitie van Albert Hebels. Dit naar aanleiding van de zee aan C-schades die het gaswinningsgebied in Groningen overspoelt. Ook een vertegenwoordiger van de NCG was bij het gesprek aanwezig.

Conclusies GBB na dit gesprek:

- Er is een groot verschil tussen de beeldvorming van het management NAM/CVW en datgene wat schadelijders de GBB vertellen en mailen over de feitelijke uitkomsten. En ook aantoonbaar kunnen onderbouwen met documentatie.
- Wat het management NAM/CVW te horen krijgt of wil horen, lijkt eenzijdig en gefilterd. Vanuit die constatering was het een nuttig gesprek om in de gelegenheid te zijn de zee van C-schades ter sprake te kunnen brengen. Men is indringend geïnformeerd dat de werkelijkheid anders is dan de eigen beeldvorming van NAM/CVW.
- De conclusie van de GBB dat die zee van C-schades een gevolg is van NAM/CVW beleid werd natuurlijk volledig ontkend.
- Geen antwoord werd verkregen op de mogelijke relatie tussen het verdienmodel van NAM/CVW en de zee van C-schades. Ook werd geen antwoord gekregen op wat het verdienmodel CVW eigenlijk is.

Kortom, wij vrezen dat het volgende zal gebeuren:

"Ze drinken een glas, doen een plas en laten de zaak zoals die was".

Lees hier de gespreksnotitie <http://www.groninger-bodem-beweging.nl/images/pdf/De-zee-van-C-Schades.pdf>

Bestaat toeval in het gaswinningsdossier?

Van die onderwerpen die niets met elkaar te maken hebben. Of toch wel? Een beschouwing.

Van die onderwerpen die niets met elkaar te maken hebben. Dat minister Kamp een persbericht laat uitgaan waarin wordt vermeld dat de gaswinning wordt verlaagd naar 24 miljard m³ per jaar. De pers neemt dit over en heel Nederland neemt kennis van deze komende vermindering van de gaswinning. Maar in zijn persconferentie vertelt hij, dat het minimaal 24 miljard m³ per jaar zal zijn en dat in de helft van het aantal jaren dit waarschijnlijk verhoogd zal worden en mogelijk zelfs tot maximaal 30 miljard m³. Het kan in werkelijkheid dus toch gewoon rond de 27 miljard m³ uitkomen.

Shell die in het regeringscentrum in Den Haag lobbyt en daarbij dreigt om geen geld meer beschikbaar te stellen om de schades en/of versteviging te betalen wanneer de gaswinning zover naar beneden gaat dat Shell de winst te laag vindt.

Van die onderwerpen die niets met elkaar te maken hebben. Dat de verlaging van de gaswinning aantoonbaar leidt tot minder aardbevingen en dat ze ook deze minder hevig zijn, aldus het Staatstoezicht op de Mijnen (SodM). Het SodM komt primair uit op een winningsniveau 21 miljard m³. De minister mocht 27 miljard m³ winnen van de Raad van State. Uiteindelijk komt het SodM nu met een advies om maximaal 24 miljard kuub gas te winnen. Het SodM "interpoleert" daarvoor tussen 27 en 21 miljard m³, zegt het SodM oftewel men deelt het verschil. De minister maakt er alsnog minimaal 24 miljard m³ van.

Van die onderwerpen die niets met elkaar te maken hebben. Dat in januari 2013 het veilige niveau van gaswinning door het SodM op 12 miljard m³ is bepaald. Het SodM, onder leiding van een nieuwe leidinggevende die 30 jaar bij de Shell werkte, publiceert niet over de veiligheidseffecten van een verlaging naar 12 miljard m³. Maar verdubbelt het niveau waarop 'veilig' gas gewonnen kan worden gewoon naar 24 miljard m³ zonder enige inzichtelijke wetenschappelijke onderbouwing.

Van die onderwerpen die niets met elkaar te maken hebben. Dat het SodM komt met het idee om 'vlak' gas te gaan winnen d.w.z. elke maand hetzelfde volume. Gas Transport Services berekent dat 'vlak' gas winnen het nodig maakt om tussen de 2 – 4 miljard kuub extra gas te winnen. Waarom er niet minder gas gewonnen moet of kan worden om op een vlak niveau van gaswinning te komen, staat nergens. Verlaging van de gaswinning leidt aantoonbaar tot minder aardbevingen, maar om heel misschien veiliger ('vlak') gas te kunnen winnen moet de gaswinning eerst verhoogd worden. Hoe het risico van deze verhoging zich verhoudt tot de veronderstelde veiligheidswinst door 'vlak' gas te gaan winnen, wordt niet beschreven.

Van die onderwerpen die niets met elkaar te maken hebben. Dat de arbeidsintensieve- en dus kostbare verstevigingsoperatie maar niet op gang komt. Al jarenlang niet. Een hele bureaucratie wordt opgetuigd, maar er gebeurt weinig tot niets. Er verschijnen berichten, dat het aantal te verstevigen huizen van vele tienduizenden vergaand naar beneden kan worden bijgesteld. Uiteindelijk naar slechts enkele honderden volgens de NAM. Op 30 juni 2016 kwam het KNMI met weer een nieuwe seismische hazardkaart (pga's). De verwachte piekgrondversnelling in Loppersum zal, naar men nu denkt, 40% lager zijn. Het aantal huizen dat gesloopt is als gevolg van mijnbouwschade stijgt nog steeds. Er staan nog huizen op de nominatie om gesloopt te worden.

Van die onderwerpen die niets met elkaar te maken hebben. Dat er sprake is van een krimpend contourengebied waar buiten de aardbevingschade niet wordt getaxeerd. Er zijn vele honderden schademeldingen buiten deze krimpende contouren. En binnen deze door de NAM eenzijdig bepaalde contouren regent het overigens C-schades (volgens de gegevens van het Centrum Veilig Wonen). Een Tweede Kamer die omkering van de bewijslast wil voor mijnbouwschade in het Groningenveld. Een minister Kamp die slechts omkering van de bewijslast wil in het kerngebied rondom Loppersum voor aardbevingschade. Alleen rondom Loppersum, waar de gaswinning na een uitspraak van de rechter gestopt is, en heeft geleid tot een sterke afname van het aantal bevingen en ook in sterkte van de bevingen. Aardbevingen doen zich echter ook buiten het kerngebied voor.

Van die onderwerpen die niets met elkaar te maken hebben. Dat het SodM vindt dat “regelmatig veiligheid wordt verbonden aan veiligheidsbeleving”, en vervolgens concludeert zonder een geldige onderbouwing dat 24 miljard m³ gas winnen wel veilig is i.p.v. 12 miljard m³. Dat bij risicoberekeningen veiligheid wordt gereduceerd tot ‘levend je huis uit kunnen komen’. In risicoberekeningen wordt tot nu toe de kans op schades niet meegenomen als een risico.

Wetenschappelijk onderzoek toont aan, dat in het aardbevingsgebied meer dan tienduizend mensen zich onveilig voelen. Dat duizenden mensen psychische klachten hebben als gevolg van de aardbevingen en de dreiging ervan. Huiseigenaren met meerdere schades hebben aantoonbaar meer klachten dan degenen met een enkele schade.

Alle deze onderwerpen hebben niets met elkaar te maken. Toeval bestaat immers in het gaswinningsdossier?

1 juli 2016
Dick Kleijer
secretaris GBB

Aangifte tegen de NAM – een update per 16 juli 2016, de 309e dag na de aangifte Het verloop van de artikel 12 Sv-procedure

De GBB meent dat de NAM de veiligheid van de bewoners in het gaswinningsgebied willens en wetens bedreigt door op een onverantwoord risicovolle wijze gas te winnen. De NAM maakt zich daarmee bij voortduring schuldig aan strafbare feiten, waaronder het opzettelijk vernielen van gebouwen waardoor levensgevaar te duchten is. De gewraakte handelswijze van de NAM leidt tot een situatie waarin een aantal in het Europees Verdrag voor de Rechten van De Mens (EVRM) verzekerde mensenrechten wordt geschonden.

Daarom heeft meester Gerard Spong in opdracht van de GBB en enkele particulieren op **11 september 2015** aangifte gedaan tegen de NAM bij de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket Noord-Nederland, meester Jan Eland. Het openbaar ministerie heeft drie maanden later, op **8 december 2015**, besloten niet tot vervolging van de NAM over te gaan.

In reactie hierop heeft de GBB besloten, via een artikel 12 Sv-procedure (Wetboek van Strafvordering) bij het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden en eventueel daaropvolgend een procedure bij het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) de veiligheid van de bewoners in het aardbevingsgebied trachten af te dwingen.

Op **4 februari 2016** is bij het Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden de artikel 12 Sv-procedure gestart met een klagschrift. Tot heden is nog niet gereageerd. Op **27 juni 2016** heeft advocaat daarom het Gerechtshof tot een reactie gemaand. Het blijft oorverdovend stil.

Het is inmiddels de 309e dag na de aangifte.

Kennelijk onderkennen OM noch Gerechtshof de urgentie, de ellende en het levensgevaar waaraan Groningers worden blootgesteld. Of onderkennen zij dit wel, maar vinden het – volledig in lijn met het beleid van de Rijksoverheid – niet belangrijk genoeg?

De GBB wil op **2 september 2016** het Gerechtshof aan haar wettelijke taak herinneren. Ze organiseert daarom een busreis naar Leeuwarden!!! Met vrij winkelen in de Friese hoofdstad....

Hou de aankondigingen in de gaten (er komt een aparte e-mail over), ook op website en facebook.

Het Noorden

In Holland weet men hooguit van het Noorden

dat Friezen Bonifatius vermoordden

De Groninger bleef altijd onbekend

doordat hij zich gedroeg zoals het hoorde

Kees Stip, 1991

Drie oproepen aan de leden van de GBB

Oproep 1: Heft-in-eigen-hand

Bouk Wierda en Bea Blokhuis willen graag binnen de GBB een werkgroep Heft-in-eigen-Hand starten.

Ze willen samen met anderen die ook deelnemen aan de pilot Heft-in-eigen-Hand (van de NCG) om tafel gaan zitten om ervaringen uit te wisselen en strategieën te bespreken.

Wanneer je meedoet aan de pilot en ook mee wilt doen dan graag naam en e-mail (en eventueel adres en telefoonnummer) doorgeven aan contact@groninger-bodem-beweging.nl met in de onderwerpregel van de mail 'pilot heft-in-eigen-hand', dan nemen ze contact met je op.

Het zou ook mooi zijn als er vast wat nadere informatie wordt toegevoegd, zoals:

Is er al een bouwbegeleider door de NCG toegewezen, zo ja, wie? Is er al een constructeur, zo ja, wie? Hoe ben je bij HiH gekomen? Wanneer je mensen kent die aan HiH meedoen, zou je ze op dit bericht kunnen attenderen? Ook wanneer je zelf het heft-in-eigen-hand hebt genomen en buiten NCG (en/of CVW) begonnen bent met (het plannen van) het versterken van je huis horen ze graag van je.

Oproep 2: Uitgeloot bij de opkoopregeling van de NCG?

Sommige leden hebben (pijnlijk) ervaring opgedaan met de loterij van de pilot-opkoopregeling van de NCG.

De vraag is of deze regeling en de uitkomsten daarvan aangevochten kunnen worden. Er moet dan een bezwaarschrift ingediend worden bij de bestuursrechter, omdat de beslissing op het verzoek tot uitkoop gezien kan worden als een overheidsbeschikking. Zo'n bezwaar moet dan binnen 6 weken gebeuren nadat de negatieve of ongewenste mededeling van de NCG op deelname aan deze pilot is ontvangen.

Wie zo'n bezwaarschrift wil indienen kan informatie en/of een voorbeeld opvragen bij contact@groninger-bodem-beweging.nl onder vermelding van 'bezwaar opkoopregeling.'

In het bezwaarschrift tegen de beschikking kun je de bestuursrechter uiteraard vragen zich te buigen over de afwijzing van jouw aanvraag. Wellicht kun je de rechter in samenhang daarmee ook vragen zich te buigen over de ongeloofwaardigheid van de pilot zelf, de totstandkoming van de regeling en de uitvoeringsbepalingen, zoals die door de NCG (samen met de NAM) zijn bedacht. Ook willen we de rechter vragen of deze wijze van gebondenheid en verbondenheid tussen bedrijfsleven en overheid legitiem is. Immers, de partij die (ook) deze schade heeft veroorzaakt, mag (mede) bepalen hoe de regels voor schadevergoeding zijn en hoeveel geld voor de vergoeding van die schade beschikbaar wordt gesteld.

Het lijkt ons dat iedere gedupeerde een eigen bezwaar tegen de beschikking van de NCG moet indienen. Wellicht kan het al ontwikkelde *format* worden gebruikt om dat op de eigen situatie toe te spitsen. Aan de bezwaarprocedure zijn naar verhouding geringe (administratie)kosten verbonden. Bij toewijzing van de bezwaren worden die doorgaans verhaalt op de tegenpartij.

Oproep 3: Monumenten

Onder auspiciën van de GBB wordt voor leden een werkgroep opgestart voor eigenaren van particuliere monumenten. We willen komen tot systematische opbouw van kennis en knowhow op het gebied van monumentenzorg en gaswinningschade. Ook willen we ervaringen uitwisselen die eigenaren van monumenten hebben met schademelding en afhandeling door CVW/NAM en met ondersteuning door Libau.

Aanmelden kan per mail naar: contact@groninger-bodem-beweging.nl, met in de onderwerpregel van de mail 'monumenten'.

In de loop van de maand september wordt de draad opgepakt. Er zijn al drie aanmeldingen. Zegt het voort.

Achterstalleg

*schosstain schaif, roam ontzet
of 'n laange braide scheur
len het dörp op t hogelaand
woar haarm jan woont
hollen ze kop derveur
hou of t verder gait, doar waiten ze
niks van en aaid is der tied veur
n proatje met haarm jan*

*n achterstalleg mins ien
n achterstalleg dörp, achterstalleg
n achterstalleg mins ien
n achterstalleg hoes*

Harry Niehof, 2016

Zojuist verschenen

Gronings Perspectief

De onderzoeksgroep 'Gronings Perspectief' van de Rijksuniversiteit Groningen monitort gezondheid, veiligheid en toekomstperspectief in Groningen, in opdracht van de NCG. Eerder bracht men een tussentijds rapport uit.

Ziehier het op 15 juli verschenen rapport: : <https://www.groningsperspectief.nl/wp-content/uploads/2016/07/Rapport-Gronings-Perspectief-1.pdf>

Zojuist gehouden

Leden-voor-leden-bijeenkomst 8 juni 2016, over Veiligheid

Minister Henk Kamp's gaswinningsbesluit berust op de verwachting (of is het vooral hoop?) dat de seismiciteit in Groningen afneemt. Dat daar genuanceerd tegenaan kan worden gekeken, bleek uit de presentatie van professor Charles Vlek op 8 juni 2016 voor leden van de Groninger Bodem Beweging. Hij heeft dit verwoord in een pre-publicatie.

Hij schrijft in de samenvatting:

" Sinds 1991 zijn de aardbevingen in aantal en kracht toegenomen. De 'seismiciteit' zal nog toenemen totdat het gasveld rond 2045 goeddeels is leeggehaald. Uitgaande van bestaande aardbevingsstatistieken kan worden ingeschat dat zich vanaf 2016 gemiddeld per jaar 30 à 35 bevingen zullen voordoen met een magnitude $M \geq 1.5$ op de schaal van Richter. Daarvan zijn er 10 à 12 met $M \geq 2.0$ en 3 à 4 bevingen met $M \geq 2.5$. Zeer schadelijke en zelfs lijfelijk-riskante bevingen met $M \geq 3.5$ of zelfs 4.0 zijn gemiddeld eens per 5 jaar te verwachten. Omstreeks 2030 zullen deze aantallen nog flink hoger zijn wanneer zo'n 90% van alle (geschatte) 2800 mrdm³ gas is gewonnen. De toekomstprojecties van de NAM tot aan 2035 (Winningsplan-2016) komen een stuk lager uit."

Het was een leerzame en instructieve bijeenkomst met ruim 80 leden van de Groninger Bodem Beweging. Lees hier het volledige artikel <http://www.groninger-bodem-beweging.nl/images/pdf/Vlek-toekomstperspectief-gaswinning-aardbevingen.pdf>

Leden-voor-leden-bijeenkomst 13 juli 2016, over de Status van het Schadeprotocol

Professor Herman Broring gaf hierin uitleg over de juridische situatie waarin Groningers verzeild zijn geraakt. Ruim 140 leden van de Groninger Bodem Beweging woonden deze bijeenkomst bij.

Een gedenkwaardige uitspraak van de professor: "de bewoner en de NAM zijn juridisch volstrekt gelijkwaardig". Dat geeft de burger moed! Nu de praktijk nog....

Ook ging hij in op de positie van de NCG.

Wat is dit voor een figuur? We weten wel hoe hij eruit ziet.

Maar verder is het vaag. Zeker waar het zijn bevoegdheden betreft. Zodra dat het geval is begint de overheid over "governance" te praten. Een veeg teken.

Een ding is zeker: hij is een ambtenaar van het ministerie van Economische Zaken. Hij ressorteert dus onder minister Henk Kamp.

De professor is niet direct positief gestemd over de omkering van de bewijslast, en de betekenis daarvan voor de schadeafhandeling "Ik moet nog zien dat het over een of twee jaar beter gaat dan de treurnis van nu."

De presentatie en een verslag komen weldra op de website van de Groninger Bodem Beweging.

Op de agenda

Tour de Natur, 24 juli

De Tour de Natur is een meerdaagse fietstocht, om aandacht te vragen voor het milieu, die jaarlijks vanuit Duitsland georganiseerd wordt. Dit jaar is de start in Groningen. De eerste etappe, zondag 24 juli, Groningen-Winschoten, 43 km, voert door het gaswinningsgebied. Een schitterend gebied, en een unieke gelegenheid om mee te fietsen! Vertrek 10.00 uur vanaf de Grote Markt (touropening met actietheater).

Voor meer informatie, zie <http://www.tourdenatur.net/nl>

Zienswijze, voor 11 augustus

Het gaswinningsbesluit is genomen. Dat regelt de gaswinning voor de komende 5 jaar. Een hele lange tijd, dus is het een heel belangrijk besluit. Tot 11 augustus is het mogelijk een zienswijze in te dienen.

De Groninger Bodem Beweging gaat een zienswijze indienen. In juli wordt dit opgesteld, samen met de Waddenvereniging, Milieudefensie en de Natuur en Milieufederatie Groningen.

De GBB gaat, kort na 22 juli, een e-mail aan alle leden sturen met het verzoek deze zienswijze mede te ondertekenen en daarmee de advocaat van de GBB te machtigen.

Het indienen van een zienswijze is juridisch belangrijk, omdat alleen de indieners later het recht hebben bezwaar te maken bij de Raad van State.

Iedereen kan tevens individueel (ook digitaal) een zienswijze indienen: <http://www.rvo.nl/subsidies-regelingen/gaswinning-groningen>

Bezoek aan het Gerechtshof in Leeuwarden, 2 september

Alvast te noteren in de agenda: busreis van de GBB naar Leeuwarden. Nadere gegevens volgen.

Contact GBB

Mailcontact heeft de voorkeur. Het e-mailadres is: contact@groninger-bodem-beweging.nl

Leden kunnen ook telefonisch contact opnemen:

op maandag van 14:00 tot 16:00 en

op dinsdag van 19.30 tot 21.30

op telefoonnummer **06 2161 5080**.

Indien gewenst is het dan ook mogelijk om een afspraak te maken voor een uitgebreider gesprek op het kantoor van de Groninger Bodem Beweging. Het kantoor- en postadres is Stationslaan 8, 9919 AB Loppersum.

NB De pers kan bellen naar 06 1726 8247. Bij voorkeur tijdens kantoortijden.

NB Voor individuele hulp en ondersteuning rond schade, versteviging en regelingen is er Stut-en-Steun, Spoorbaan 1, 9901 DD Appingedam, welkom@stutensteun.nl, 050 211 2044.